

דף כב:

עין משפט ג.ד.

יו"ד סימן רפז סעיף כג

כג. כח. עבד כנעני בין שקנאו בעודו עכו"ם בין שקנאו אחר שהטבילו רבו לשם עבדות, נקנה בכסף או בשטר או בחזקה בין שקנאו מעכו"ם בין שקנאו מישראל.

כג. כט. בחזקה היינו שישתמש בו, כגון שיתיר לו מנעלו * או ינעילנו, או שהולך כליו לבית המרחץ או הלביש את אדונו או הפשיטו, וכן הרחיצו סכו או גרדו.

הגה: ודוקא אלו שהם תשמיש לגוף האדון, אבל עשה לו שאר מלאכה כגון שתפר לו בגד לא הוי בזה חזקה.

חור"מ סימן קצו סעיף א

א. א. עבד כנעני דינו כקרקע * לקניה ונקנה בשטר בכסף או בחזקה ובקנין סודר.

הגה: ונקנה גם במשיכה * כגון בתקפו והביאו אליו.

עין משפט ה.

יו"ד סימן רפז סעיף כה

כה. לב. כמו כן נקנה במשיכה והיינו שתקפו ומשכו אליו *, אבל אם קראו והוא בא אליו לא קנאו * אלא א"כ הוא קטן.

א. משמע דוקא שימוש בגופו, ובח"מ סי' קצ"ו סעיף ד' כתב ברמ"א דאם עשה לו מלאכה שאינו בשימוש גופו, כגון שתפר לו בגד קנאו, וי"א דלא קנאו, הרי שסתם שם דקנאו, וכאן כתב בתפר לו בגד דלא קנאו בלי חולק. כך העיר הש"ך בס"ק מ"א.

ב. ממשנה בקידושין כ"ב ע"ב שהוקש לקרקע. ונקנה בקנין סודר מברייתא שם. ובמקום שכותבים שטר אינו נקנה בכסף כמו בקרקע וכמבואר בתוס' בקמא ק' ד"ה דמי אם לא שמוכרו מפני רעתו, כ"כ בפעמוני זהב.

ג. מברייתא שם אמר שמואל.

ד. מימרא דשמואל שם בקידושין.

ה. דאדעתיה דנפשיה אזיל, אבל קטן על דעת רבו הולך. ט"ז ס"ק י"א.

חור"מ סימן קצו סעיף ה

ה. תקף אותו והביאו אצלו קנאו^י, אבל קרא לו ובא אצלו או שאמר לו רבו הראשון לך אצל הלוקח והלך אצלו לא קנה, אבל אם הוא עבד קטן וקראו ובא אצלו קנאו^ז.

חור"מ סימן קצו סעיף ג

עין משפט ו.

ג. במשיכה לא מבעיא שמשכה והלכה או רכב עליה^ח אלא אפי' קרא לה ובאה או הכישה במקל והלכה, או הנהיגה בקול ורצתה לפניו כיון שעקרה יד ורגל קנאה, והוא שימשוך בפני הבעלים^ט, ושלא בפניו צריך שיאמר לו קודם לך משוך וקנה.

חור"מ סימן קצו סעיף ה

עין משפט ז.

עיי' לעיל עין משפט ה

יור"ד סימן רסז סעיף כה

עיי' לעיל עין משפט ה

יור"ד סימן רסז סעיף כג

עין משפט זז.

עיי' לעיל עין משפט ג.ד.

ו. משמואל בקידושין כ"ב ע"ב, ופי' רש"י תקפו בחזקה.

ז. מימרא דרב אשי שם, דעבד גדול אדעתא דנפשיה הולך ולא מחמת קריאת הלוקח וע"כ אינו דומה למשיכה, אבל עבד קטן שהוא דומה לבהמה בדבר זה, ואדעתא דרבו הלך ונמשך אחרי קריאתו ע"כ קנאו. ונראה דה"ה כשרבו הראשון אמר לעבד הקטן שילך אצל הלוקח דקנה, סמ"ע ס"ק ה'. ותמה הקצות בס"ק א' על דברי הסמ"ע שהרי מה שהלך מחמת המוכר לא מהני ולא הוי משיכה של הלוקח, ע"ש.

ח. זו דעת הרי"ף והרמב"ם דס"ל דרכיבה לחוד קונה, אבל לדעת הרא"ש לא מהני רכיבה עד שימשכנה ברגליו. סמ"ע ס"ק ה'. וכתב בנתיבות שהרמב"ם אזיל ליה בשיטת הריצב"ש שהביאו השיטה מקובצת, ועוד הוסיף שהבעיא כגמ' ברכוב במקום מנהיג הוא כיון שרואין שהבהמה הולכת יש להסתפק דילמא אחד מהן מבטל כח חבירו ושלא תלך רק מחמתו ולא מחמת השני ע"ש.

ט. בב"ק נ"ב ע"א ודומיא דקרקע. ה"ה. ובשלא בפניו צריך שיאמר לו לך משוך וקני, ואם מסר לו הרסן בסתם מהני אף שאח"כ הלוקח הלך ומשכה שלא בפני המוכר דלא גרע ממסר לו המפתח או דלי של הבור המבואר בסי' קצ"ב סעיף ב' או משכוכית בסעיף ד' דקנה, כ"כ בפעמוני זהב. ועיי' בסי' רע"א עוד בדינים אלו.

ח"מ סימן קצו סעיף ג

ג. כיצד בחזקה התיר לו נעלו או הנעילו, או הוליק את כליו לבית המרחץ, או הלבישו או הגביה את רבו קנה^י. וי"א דה"ה אם רבו הגביהו לעבד^כ.

ח"מ סימן קצו סעיף ב

עין משפט ט.

ב. הגבהה קונה בכל מקום, אבל משיכה אינה קונה אלא בסימטא או בחצר של שניהם^ל אבל לא ברשות הרבים ולא בחצר שאינה של שניהם^מ.

י"ד סימן רפז סעיף כד

עין משפט י.

כד. ל. הגביה העבד לרב לצורך תשמיש קנאו^י, אבל הגביה הרב לעבד לא קנאו בכך.

ח"מ סימן קצו סעיף ג

עיי' לעיל עין משפט ח

-
- י. שם בברייתא, דכל אלו התשמישין הם בכלל חזקה כיון שנהנה מגופו של העבד כמו בקרקע. סמ"ע ס"ק ב'.
 - כ. עיי' בביאורים ס"ק ב' דלא פליגי אלא באם הוגבה מכוחו, אבל בהגבה בידו לכו"ע מודו דקנה דהוי כמשיכה.
 - ל. הטעם דהגבהה קונה בכל מקום אף בר"ה או ברשות המוכר מ"מ במה שהגביהו הביאו לרשותו שכל מה שביד האדם שלו וכאילו מונח בביתו. סמ"ע ס"ק ג'.
 - מ. פירוש שמשכה שלא ברשות בעל החצר, אבל כשבעל החצר נותן רשות לזה הו"ל חצר של שניהם וכמבואר ברמ"א בסי' קצ"ח סעיף ט'. סמ"ע ס"ק ד'.
 - נ. מברייתא בקידושין כ"ב ע"ב. ובח"מ סי' קצ"ו סעיף ג' כתב די"א דגם בהגביה הרב לעבד שקנאו. ש"ך ס"ק מ"ב וצ"ע.